

historische kring huizen

Secretariaat: Hr. L.Ch. Kranendonk, Biggekruid 44,
1273 XD Huizen, tel. 42253

Ledenadministratie: Mw. T. Rooth, Punter 13,
1276 CX Huizen, tel. 64535

Contactadres Redactie Berichtenblad:
Mw. W. van Noppen, Brede Englaan 12,
1272 GS Huizen, tel. 53783

H U I Z E R K R I N G B E R I C H T E N
11e jaargang nr. 4, november 1990

oktober 1990

Aan de leden van de Historische Kring Huizen,

In ons vorige mededelingenblad heb ik u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de besprekingen die ons bestuur de afgelopen maanden heeft gevoerd met de besturen van de Stichting Huizer Museum en de Stichting Klederdrachtcollectie Gerrie Otten over het gezamenlijk betrekken van het te restaureren pand "Het Schoutenhuis" aan de Achterbaan. De laatste weken is ook het gemeentebestuur actief en stimulerend betrokken geweest bij deze gesprekken. Het resultaat van al dit overleg is thans dat de drie organisaties die op historisch gebied in Huizen bezig zijn, zich in het Schoutenhuis zullen vestigen. Deze organisaties zullen samen een sponsoractie op touw zetten, waarover u binnenkort nadere publicaties zult ontvangen. De bedoeling is dat een grote sponsoractie een stevige financiële basis zal opleveren voor de restauratie van het Schoutenhuis. Daarnaast hoopt de gemeente Huizen een aanmerkelijk bedrag in deze bouw bij te dragen. In de komende maanden zullen de drie organisaties de nodige afspraken maken over het "bewonen" van het Schoutenhuis, welke afspraken aan het gemeentebestuur ter toetsing worden voorgelegd, hetgeen door ons zeer gewaardeerd wordt. Belangrijk is nl. dat de organisaties kunnen "samenwonen" in het Schoutenhuis met behoud van ieders identiteit en respectering en garanderen van elkaars taken en doeleinden.

Het bestuur van de Historische Kring Huizen is verheugd over de gang van zaken en hoopt u binnenkort verder positief nieuws te brengen.

Het doet ons voorts groot genoegen u uit te nodigen voor onze eerste ledenavond van dit seizoen en wel op

donderdag 22 november 1990

wanneer de heer N. Metselaar, koster van de St. Janskerk te Gouda, ons een klankbeeld presenteert over:

D E G O U D S E G L A Z E N

d.w.z. de prachtige glas-in-lood ramen in de kerk te Gouda.

De avond begint om 20.00 uur in de Boerderij, Hellingstaat 9.
Toegang gratis voor leden; fl. 2,50 voor niet-leden.

Graag tot ziens,

met vriendelijke groeten,
namens het bestuur,

G.J. Knoop, voorzitter

STICHTING TUSSEN VECHT EN EEM

De Stichting TVE heeft tot doel het bevorderen van de belangstelling voor en de kennis van het Gooi en omstreken op historisch en aanverwant gebied. Daartoe worden diverse activiteiten ontplooid, naast de samenwerking in de stichting van ongeveer 25 lokale en regionale organisaties. Eén van de activiteiten van TVE is het houden van een **cursus HISTORISCH ONDERZOEK** in Hilversum, te beginnen in januari 1991.

In vijf bijeenkomsten komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Wat is geschiedenis? Het begrip 'geschiedenis' en het tot stand komen van een historisch onderzoek.
- Bronnen van de geschiedenis: primaire, secundaire bronnen; archiefonderzoek; literatuuronderzoek.
- Indelingen in de geschiedenis.
- Soorten geschiedenis (lokaal, regionaal).
- Wetenswaardigheden: informatie over vindplaatsen, bibliografieën, bronnen-uitgaven, tijdschriften en verenigingen in het bijzonder met betrekking tot het Gooi en omstreken.

Alle informatie wordt toegelicht met dia's en voorbeelden die betrekking hebben op de Gooise geschiedenis. Voor de cursus is geen specifieke voorkennis vereist. Iedereen die belangstelling heeft voor de Gooise geschiedenis en graag zelf ook iets aan onderzoek zou willen doen is welkom. De kosten bedragen fl. 25,-. De cursus wordt gegeven in het Goois museum te Hilversum (Kerkbrink) door mevr. Drs. M.W.J.L. Boersen, bestuurslid van TVE.

Nadere inlichtingen en aanmelding bij: Mevr. M.W.J.L. Boersen, Anna Paulownalaan 5, 1412 AK Naarden (telefoon 02159-46926).

Wist u overigens dat u ook donateur kunt worden van TVE?

=====

ARCHEOLOGISCHE WERKGEMEENSCHAP NEDERLAND, afd. NAERDINCKLANT

Eveneens in het Goois Museum aan de Kerkbrink in Hilversum houdt de AWN, afdeling Naerdincklant op dinsdag 13 november 1990 (om 20.00 uur) een avond over de ijzerproductie in de vroege Middeleeuwen op de Veluwe. Spreker is de heer H. Kars, petroloog van de ROB.

=====

NIEUW BOEK VAN G.L. de BOER uit Laren

Eind november/begin december 1990 verschijnt een nieuw boek samengesteld door de heer G.L. de Boer. Van de jaargang 1922 van de krant "De Nieuwe Gooilander" (januari tot en met december) stelde hij een boekje samen met familie- en zaken-advertenties, burgerlijke stand, kerkberichten en predikbeurten, mededelingen uit de gemeenten, plaatselijk en gemengd nieuws, faillissementen en rechtzaken. Het boek is dan ook als een krant te lezen. Er was dat jaar veel te doen over de "samenvoeging": men wilde nl. de gemeenten Naarden, Bussum, Huizen, Blaricum en Laren samenvoegen tot één gemeente! Ook was er veel te doen over de spoor- en tramverbindingen en worden kostelijke verhalen uit "Gooi-Noord" verteld. Het boek telt ruim 100 pagina's op A4-formaat en is gebonden in een 250-grams cycloaamkleurig omslag; de inhoud wordt gedrukt op 90-grams wit papier, Alfa de Luxe Satimat. Het boek wordt in een beperkte oplage in eigen beheer uitgegeven door de heer de Boer. Wie zeker wil zijn van een exemplaar van dit unieke Gooise boekwerk, kan het nu reeds bestellen door overmaking van fl. 17,50 (+ fl. 2,50 portokosten voor diegenen die buiten Laren wonen) op gironummer: 15 08 152 t.n.v. G.L. de Boer te Laren, onder vermelding van: "De Nieuwe Gooilander". Getracht wordt u het boek voor half december a.s. te bezorgen.

De Gooische Zijdeteeltvereniging, gevestigd te Huizen.

In ons berichtenblad heeft u al verschillende keren iets kunnen lezen over de zijdeteelt (nr4-1985; nr1-1986 en nr1-1987).

Merendeels zijn het stukjes uit de Laarder courant "De Bel" daterend 1935 en 1941.

In het eerste artikel van 25 juni 1935 wordt melding gemaakt van het verschijnen van het boekje "Beknopte handleiding voor de zijdeteelt" geschreven door de secretaris van de vereniging, de heer J.H.Smitt.

De Kring heeft dit boekje in haar bezit en het leek mij leuk er iets van in ons blad te vermelden.

Uit het Voorwoord.

"In een uithoek in het Gooi, in Huizen, een dorpje met omstreken zoo mooi als de natuurliefhebber maar weinig in ons land vindt," werd in de zomer van 1934 de belangstelling gewekt voor het produceren van "cocons van den zijdenrups-vlinder als huisindustrie".

De Huizer burgemeester Egberts nodigde verschillende bestuursleden van verenigingen uit, waaronder ook het Burgelijk Armbestuur.

Op 19 september 1934 werd "De Gooische Zijdeteeltvereniging, gevestigd te Huizen" opgericht met Egberts als voorzitter. En, zo wordt vermeld: In Januari 1935 waren er reeds ruim 50 leden.

Het Armbestuur nam de leiding en op het gemeenteterrein aan de Blaricummerstraatweg, bezuiden "De Bocht" wordt aan een groep arbeiders, onder leiding van de Nederlandsche Heide-maatschappij, opdracht gegeven de grond te bewerken waar "straks de plaatsing der moerbeistruiken zal geschieden". De oppervlakte is een halve ha. en omdat de grond gemeenteeigendom is krijgen de arbeiders van het Burgelijk Armbestuur een extra toelage

De grond moest 60 cm diep omgespit en geëgaliseerd worden zodat er 10.000 moerbeistruiken geplant konden worden. Waar men deze planten vandaan haalde vermeldt de historie niet.

Het is de eerste poging om in ons land de zijdecultuur van de grond te krijgen. Er kwam weer hoop in het kader van de zg. werkverschaffing. Maar, zo gaat de schrijver verder, wanneer er sprake is van een "aanstaand" fabriekscentrum moet u dat niet opvatten als vandaag of morgen, maar er zullen "jaren en tientallen jaren" mee gemoeid gaan vóór dat deze zijde-industrie welvaart zal brengen.

Hierbij doet de schrijver een beroep op "onze werkkraft, met Hollandsch doorzetttingsvermogen, waarbij ons klimaat en ons water de rest zal doen"..... !

In het berichtenblad van 1986 vermeldt de heer Rooth dat zijn oom wel tot 1958 met de zijdecultuur is bezig geweest. De oom woonde in Hilversum, had een stuk of 3 moerbeibomen waarvan elke dag verse blaadjes geplukt moesten worden voor zijn 25 rupsen.

In datzelfde berichtenblad staat dat de heer Dirk de Boer uit Amsterdam zich uit^{de} periode van vlak voor de oorlog nog kan herinneren dat er, omdat hij daar zelf een aardappelveld had, moerbeien stonden aan de Blaricummerstraat.

De Boer denkt dat die bomen er zo'n jaar of zes gestaan hebben.

Of het aan de werkkraft, het doorzettingsvermogen of aan het water gelegen heeft weten we niet. Maar wel dat er al met al niet veel van terecht is gekomen.

Hoewel, men begon enthousiast.

In "De Bel" van 19 juni 1935 staat dat op 28 juni het eerste teken van leven kwam. De planten begonnen te groeien en de eigenaren van de kwekerij Smitt en Lustig konden beginnen met het distribueren van de blaadjes. De moerbeiplanten van het Armbestuur aan de Blaricummerstraat waren nog te klein. De cocontelers hadden 1000-4000 eitjes. Bovendien had Smitt nog 5000 eitjes voor het Armbestuur onder zijn hoede genomen, gezien de toestand van de moerbeikweek.

Thuis had hij in zijn stenen schuur de rupsencultuur in "vollen gang" en een ieder kon bij hem inlichtingen bekomen. Ook de burgemeester liet via een circulaire in de regio weten dat men voor f1,- lid kon worden van de vereniging, waar in deze zo moeilijke tijden zooveel werk onmogelijk wordt, nieuw werk te vinden is: de zijdecultuur. De oproep leverde weer verscheidene nieuwe leden op.

1 Oktober 1935 meldt "De Bel" het volgende:

De eerste kweekperiode van cocons is beëindigd. Teeltraampjes en voederbakjes zijn opgeborgen en iedere liefhebber heeft de witte cocons in groter of kleiner aantal in huis. Nergens is echter een centraal punt. Maar ... reeds 40 gemeenten zijn lid van de vereniging. Een klein terrein met 1000 moerbeziestruiken kostte slechts 60,-. Bovendien kon men de medewerking krijgen van de Ned. Heidemij. Uit Friesland komt zelfs een economische commissie met "grootte ingenomenheid" kijken naar de rupsenteelt in Huizen. Of er nog aan de behoefte aan een landelijk centraal bureau voor de zijdecultuur voldaan is weet ik niet.

September 1941. "De Bel"

Resultaat zijderups-coconbedrijf.

Huizen. Het seizoen is weer teneinde. De hele zuidvleugel van het oude Raadhuis is in beslag genomen door tienduizenden rupsen. De bedoeling was hiermee honderduizenden op teeltramen te kweken. De Ned. Heidemij. en de Ned. Zijdeteeltver. hadden toegezegd te helpen. Alles gaat zeer naar wens. Maar wat gebeurt?

De tweede moerbeituin, de grootste en aangelegd op het beste terrein, nl. bezuiden het Tramstation, moest worden opgeruimd om plaats te maken voor het nieuwe Raadhuis.

Droogte en ongunstig weer benadeelde de bladgroei van de moerbeien aan de Blaricummerstraat.

Pas in juni konden de eerste blaadjes worden geplukt. Minstens 50 kg blaadjes per dag was nodig om de rupsen van voedsel te voorzien. Ook de moerbeikweek bij "Zonnestraal" in Hilversum was goeddeels verdroogd.

De rupsen verhongerden en van de zijdecultuur is niet veel meer vernomen....

Wel meldt het krantenbericht nog dat dat jaar de opbrengst bedroeg: 45 kg witte cocons à 1200 cocons per kg.

1 Kg cocons leverde f6,- op en elke goede cocon had een zijden draad van 2400m.

Mocht u na het lezen van dit gedeelte het plan opvatten zelf zijderupsen te houden dan volgen hier nog enkele "wenken en mededelingen" uit de handleiding.

Smitt noemt er wel twintig.

- De zijde is de stof bij uitnemendheid voor luxe kleding.
- In veel takken van industrie is zij onmisbaar en niet door andere te vervangen.
- Niet alleen man of vrouw maar het geheele gezin moet meewerken om de inkomsten te vermeerderen.
- Moedig jongens en meisjes aan. Zij doen een nuttig werk en besteden hun tijd goed. Hun liefde voor de natuur wordt erdoor opgewekt.

Het Kweeken.

Het witte en gele ras wordt in Europa gekweekt, het groene in Japan. Bulgarije heeft in Europa het monopolie. 1680.000.000 (zestienhondertachtigmiljoen) cocons per jaar! (1933)

Kartonnen dozen of pakkisten en wit kastpapier is alles wat nodig is. Een kartonnen deksel, vierkante schoollineaals en wat horregaas kan gebruikt worden voor een teeltraampje.

Eind mei per bakje 600 eitjes uitstrooien en op $\pm 25^{\circ}\text{C}$ laten uitkomen. Tegen de wand met de onderkant boven moerbeiblaadjes leggen en...dat is alles!

Mocht u een sigarenkistje van 100 hebben dan is dat ook prima. Op de bodem moet wel een zinken bakje met voortdurend heet water staan voor de nodige waterdamp. Een paar warme kruiken of een theelichtje lijkt de schrijver ook wel handig. Na 3 tot 10 dagen komen de eitjes uit. Met een veertje kunt u de rupsjes in een groter bakje zetten.

1000 volwassen rupsen hebben wel een ruimte van 1m^2 nodig. Voerbakken van 80-70cm zijn zeer geschikt.

Smitt geeft nog tal van tips en wenken.

Zijderups

Na vijf dagen volgt de eerste vervelling. Er volgen er nog vier. Zeven keer per dag van 's morgens 7 tot 's avonds 9 uur moeten de rupsen gevoerd worden. Na ongeveer vier weken is de rups 8cm lang, eet niet meer en is spinrijp.

Dan moeten ze met het veertje voorzichtig overgebracht worden naar de spingelegenheid. Takjes of dunne latjes van 60cm lengte komen hiervoor in aanmerking.

Kinderen kunnen van stukjes papier van 16-14cm zakjes maken, zg. peperhuisjes en deze met een punaise vastprikken. In elk zakje komt dan een rups. Wel geregeld controleren of de rupsen er niet uitlopen....!

Ook gevouwen papierstroken komen in aanmerking.

De cocon.

De rups hecht haar draad op verschillende punten vast en is spoedig door een los weefsel omhuld.

Ze maakt figuurtjes in 8-vorm en wel in stapeltjes van twintig op elkaar. Een cocon bestaat wel uit zestigduizend pakketjes. Tot slot maakt de rups een taai perkamentachtig vlies dat de binnenwand bedekt.

Voor het maken van de cocon heeft de rups veel frisse lucht nodig. Na vier dagen is de cocon klaar en na een dag of veertien kruipt een vlinder uit de cocon en verbreekt de

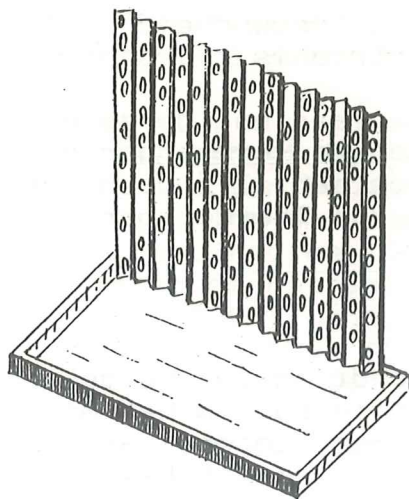

Opening waaruit
de vlinder ge-
kropen is.

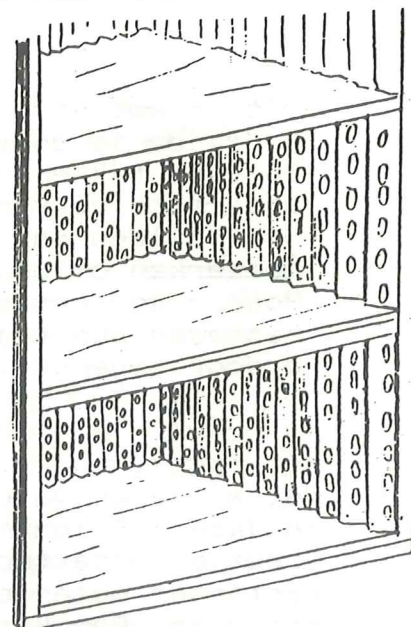
Cocons

Cocon omgeven door vlokkzij

Voederbak met spingelegenheid (van gevouwen pakpapier)
met cocons.

Stellage met eenige voerbakken, waarop spingelegenheid
met cocons.

draad. Dus "moet u goed acht slaan op uw coconnen en tijdig de pop doden!"

Het doden.

Het doden van de pop kan op verschillende manieren:

- damp van kokend water
- hete lucht
- gifgas

Let wel de eerste is het goedkoopst. Men bringe een teil water een de kook, legt er een doek over, daarop een laagje cocons en weer een doek. Een half uurtje laten staan. De cocons laten drogen zodat je ze kunt horen rammelen.

Het afhaspelen.

De draad heeft een dikte tussen 18 en 30 duizendste mm en kan eengewicht dragen van 4 tot 13 gram.

De elasticiteit is van 8 tot 18%, dwz. een draad van 100m kan van 108 tot 118m uitgerekt worden.

Het is een kunst apart om de begindraad te vinden. Vooraf moeten de cocons in heet water geweekt worden om het gom los te weken. Een plankje met een spijkertje om de draad om te wikkelen lijkt de schrijver wel wat, maar gemakkelijker gaat het om een garenklosje dat met kleine houtspaandertjes zoodanig is bevestigd dat het om een vastgehecht zwengelkje meedraait. Wel altijd een kopje heet water bij de hand houden want daar moet de cocon in.

(Weet u nog? F6,- per kg cocon, dat is zo'n 1200 cocons!)

Ruwe zijde of grège.

Ruwe zijde wordt verkregen door 4 tot 20 draden tegelijk op te haspelen. Neem dan een naald, steek de draden er door want ze plakken vanzelf dan aan elkaar. Breekt de draad? Geen nood, even aandrukken en de draad is weer heel. Deze zijde wordt in strengen verhandeld en kunnen wel 500.000m! lang zijn. Een enkele draad haspelt echter gemakkelijk..!?

De kwaliteit.

De kwaliteit wordt bepaald naar het gewicht (dernier) en de fijnheid (titre) van de draad.

Als eenheid van lengte geldt 450m met een gewicht in derniers. Een dernier = 0.05 gram.

Een draad met no.20 weegt dus $20 \times 0.05\text{gr} = 1\text{ gram}$.

Een prima cocon moet 2.75 gram wegen. Na het drogen, wat voor de verkoop op een zeer speciale manier moest gebeuren, dient deze slechts 1 gram te wegen. Hoe minder gewicht des te beter! Het streven was dan ook niet meer dan 1200 cocons per kg te krijgen.

Nog een rekensommetje:

Uit 1kg cocons kan 85 gram zijde verkregen worden, zodat voor 1 kg ruwe zijde 14.000 à 15.000 cocons nodig zijn.

Zijde.

De ruwe zijde moet nog heel wat bewerkingen ondergaan voordat zij geschikt is om er weefsel van te maken. Ten eerste: helemaal ontgommen. Dan tot meer of minder dikke draden verwerken, fileren, moulineren of twijnen. Door het twijnen ontstaat kettingzijde (orgasien) en inslagzijde (tram). Van zijde wordt naai-, borduur- en koordzijde gemaakt. Ook taf is een gladde zijde.

De Cantonzijde wordt gebruikt voor crêpe en fluweel.

Van de niet ontgomde zijde werd builgaas gemaakt, terwijl gekookte zijde werd gebruikt voor visnetten.

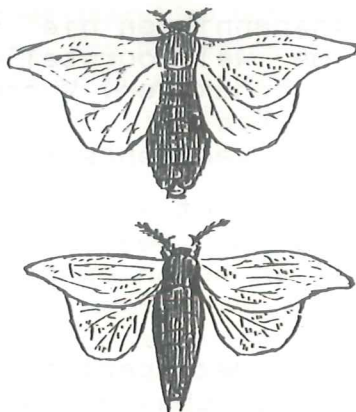
De afval en de vlokzijde wordt in de fabriek bewerkt tot floretzijde of chappe.

"Wilde zijde" wordt vervaardigd van de in China in het wild levende zeer grote rups. De cocons worden niet afgehaspeld maar fabrieksmatig wordt er een draad van gemaakt.

Deze zijde wordt tussah of shantung genoemd en heeft dus geen draad die door de rups zelf gesponnen is.

De cocons werden in mandjes van 40.000 stuks verkocht.

Ook in Japan en Korea komt de wilde zijderups voor.

Boven vrouwelijke, onder mannelijke vlinder

De vlinders

Het vrouwtje is groter dan het mannetje. Duidelijk zijn de negen ringen te zien. Echt vliegen kunnen ze niet. De vlinders leven maar een dag of tien.

Wilt u eitjes? Stop dan zodra de vlinder uit de cocon kruipt ze met z'n tweetjes gezellig in een doosje. Zet na een poosje het mannetje apart en het wijfje zal gedurende drie dagen zo'n 600 eitjes leggen.

Schraap de eitjes van het doosje, leg ze in water van 10 graden Celcius en droog ze onder voortdurend omroeren met een veer. De eitjes bewaren in de kelder en ze niet warmer laten worden dan 2 graden. Een pot ongebluste kalk die telkens ververs wordt is onontbeerlijk, evenals gazen zakjes waarin de eitjes bewaard kunnen blijven.

De moerbeï.

Van de moerbeibomen komt de witte (*morus alba*) het meest in aanmerking. In ons land komt de zwarte (*morus nigra*) in het wild voor. Er zijn nog meer variëteiten.

De witte moerbeï komt uit centraal Azië en kan wel 20m hoog worden. De bladeren hebben verschillende vormen: soms als een lindeblad, dan weer diep ingesneden. De onderkant is licht behaard.

Een 1-jarige plant levert voldoende blad voor één rups en een 7-jarig voor 110 rupsen.

De blaadjes moeten heel voorzichtig geplukt worden.

De bladeren bevatten 65% water wat er op neer komt dat 36.000 rupsen 420kg blad verwerken, wat inhoudt dat 270 liter water weer wordt afgescheiden.

Bevinden de rupsen zich in een ruimte van bv. 100m³ dan zal elk kwartier de lucht ververst moeten worden. Een heel karwei, temeer daar de temperatuur konstant op 25 graden C gehouden moet worden.

Smitt blijft enthousiast, want zo schrijft hij: Het loof is ook een krachtig voedsel voor de runderen, geiten en schapen. Ze geven rijkelijk vette melk.

De vruchten smaken zeer zoet en kunnen tot stroop verwerkt worden.

Het hout is zeer geschikt om er meubelen van te maken; het geelachtige hout behoeft zelfs geen beits.

Sieraden uit het hout zijn zeer fraai en de kuiper gebruikt het hout om vuilnisvaten van te maken.

De geschildte twijgen zijn tenslotte ook zeer geschikt om tot manden en ander vlechtwerk verwerkt te worden.

Tot slot

Na het lezen van al deze inspanningen die nodig zijn om zijde te produceren kan ik me wel voorstellen dat Smitt opriep om het hele gezin in te schakelen. Voorwaarde was dan wel dat je een heel groot gezin had.....

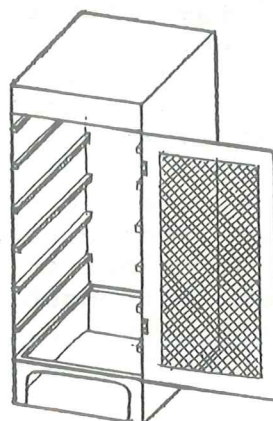
Ik eindig met een citaat uit het veelgeprezen boekje;

"Het bedrijf is op het oogenblik niet loonend, maar het kan en zal het weer worden. Tientallen bedrijven, die vroeger goed waren, liggen nu stil. Allen hopen op betere tijden!"
Welaan, iets voor u?

N.b. Mocht u nog iets weten over deze periode, of misschien nog ergens wat materiaal of gereedschap weten te liggen dan hoor ik er graag iets van. En u, lezer of zijderupscoonteler, natuurlijk ook.

Hist.Kring Huizen.

p/a Tiny Kruijmer-Vos
Botterstraat 7a

Broeikastje

Huizen, 27 November 1924.

Waarde nicht Jannetjen,

Amper lait ter eên brief op de mat of de volgende is alweer ongerweg en in plaes datte we minder binnen gaen schrijven wurt ut amar meer, Janne! Mar as je voort êtrouwd binnen kijnd, dan zal dat vanzelf wel minder wurren, want dan hij je wel wat aarst te doên dan naer ouwe meutjies schrijven. Of nijt soms!

Vroger motten d'r eên Betjen en eên Agien êleefd hemmen dee mot zu'k geschrijf beroemd êwurren binnen.

De eêne heette Betje Deken geloof ik en de aare zoê iets as Agie Vos of Agie Wolf. Weet ik vuul! Mar zoê iets is 't wel.

Oême zait dat 't aarstom is mar dee man denkt toch altijd dat tie 't beter weet.

Hij kan de pot op mot z'n gelijk en vurloêpig hou ik 't zoê zoê as ik denk dat 't goêd is. 't Kan altijd nog verangert wurren en as vandaag of marregen dokter Schaberg effen langst komt dan vraag ik 't tum wel effen.

Dee man weet echt alles, daervur het tie ok êstudeerd, vanzelf!

Oême Lammert vertrouw ik nijt want dee steekt vuuste graeg de draak mot me. En hij doot gien liever dan me van m'n apperepoo ofbrengen.

Aakelige kerel!!

Mar nou zal ik je eersteries goeledag zeggen want ik bin zoê mar bij je binnen kommen rollen en an al dat gekrakeêl hier in huis hem jij niks, krek.

Hoo is't mot jouw nenne! Alles nog in gooie welstangd?

Ik hoop't van ganser harte. Weer hartelijk bedankt vur je brief en vur de infermasie over alles en nog wat.

Je weten wel Janne, we binnen nijt nijwsgierig mar we wullen graeg alles weten.

Hier gaet alles z'n ouwe gangetjen mot dien verstangde dat Oême de heêle dag in huis is. Een bezeuking is 't of en too, want hij loêpt de heêle dag achter m'n kongt an (zunde da'k 't zeg).

Soms is 't echt een man mot een hangdvat, eerlijk waar en vandaag is 't heêl bar. 't Lijkt wel of tie springbokkevlais êgeten het, zoê onrustig!

Mar ê Janne, ik gae nou mar gewoon deur mot schrijven en laet Oême mar antoeteren, aarst bin ik mot nijuwe jaar nog nijt klaer mot de brief.

'k Zal de jouwe mar effen op de voêt volgen.

Fijn dat de ouwe man weer opknappt en dattie alles bij de notaris êregeld het. Da's vur jullie allebai een heêle geruststelling.

En 't woênekie is mooi oppekallefatert, schreef je. Da's vur ons ôk een heêle geruststelling. Eerlijk! Mooi vur de wijnter alles rongd, prachtig!

Wat klaer is is klaer, zou Ruttemeut zeggen. En zoê is 't ôk.

Intussen hemmen wij Hain van Krelis êspreuken en we binnen een aainde wijzer êwurren.

Too Oême dum vertelde van jullui plannen en dat niemand ter nog wat van of wist too het tie ons ôk in vertrouwen êneumen.

Dat van de Nijuwe Kerk is op een haernae êvilt. Vur oud en nijuw is alles in kannen en kruiken en dan wurt de Nijuwe Kerk op Woedagmiddag 7 januari om 3 uur, tijdes een kerkdienst in gebruik êneumen.

Daernae kan iedereên, as tie dat wul, trouwen in de kerk.

Mar weet je wat tie man ons anneraeien het?

Dat jullui vast een briefie schrijven an Domenee Voorthuizen en hum daerin vast vragen of hij jullie wul trouwen.

Wacht effen, ik het 't op een pampiértjen êschreven hoo of die man eigenlijk heet van z'n naam. Oê ja, hier staet ut.

A H J G van Voorthuizen heet tie man. Oranje Weeshuisstraet 1.

En dan mot je vur z'n vurnaam Ds. zetten. Teminste dat zai Hain.

't Kan makkelijk dat je dat allang weten mar beter mie verlegen as om verlegen, denk ik dan mar.

En dan nog wat! 21 December komt ter ôk een niyuwe domenee en dee man heet C B Holland en hij gaet bij de Nijuwe Kerk woðnen.

Veder hem je in je leste briefie een foutjen êmaakt. Oðme het 't nog effen nae êrekêten en 't is woeddag de 14e en woeddag de 21e Januari.

En die zaeterdag is 't niyt de 30e mar de 31e Januari.

't Is mar goðd dat Oðme en ik ter nog binnen want aarst kwam d'r gien sikkepit van terecht. Daer!!

Nou nog wat over Amsterdam en over je trouwjurk.

Ut spreekt vanzelf dat ik mie gae je jurk koðpen Janne, mar 't is toch gien schangde dat ik teugen die groðte stad opzie!

Bel heerrokken mins, zoo'n groðte stad! D'r zal mar wat gebeuren, zoð benauwd!

Mar alloe, ik zeur d'r gien meer over en stel je vur om op donderdag 11 December naer de stad te gaen om inkoðpen te gaen doðn. Langer uitstellen kan niyt want voort hem je niks om an te trekken. Dat zou heðlemol 't toppunt wezen.

En zit mar niyt over mijn in want Hain van Krelis is een Amsterdamse kruier en hij zait ôk dat ter niks kan gebeuren as je mar bij mekaar blijven.

Nou ja, dee man kan 't toch wel weten zou ik zoð zeggen.

Dus...zangd ter over. Schrijf wêl effen vrom of je die donderdag kunnen.

Nou nog effen wat over 't feest.

Dus Lijs maakt twee nemmers mot boerejonges! Prima.

Dan hou ik dat bietjen wat ik êmaakt het vur de gaende en de kommende man.

Ik mot toch ôk wat in huis hemmen.

De kippen binnen knap dodderig mot dat kouwe weer, mar of en too geeft Oðme ze een paar gorsijntjies van de boerejonges en 't lijkt krek of ze bruiloft hemmen. Zu'k angaen!

Nae ons Amsterdams avetuur kan je ze gelijk mienemen naer Ermelo too.

Dan kunnen ze vast wennen.

Wacht effen hoor, dan zal ik eerst de koerduif te eten geven dan het dee vast z'n gerak êhad. Eerder zal die z' bek niyt houwen mot z'n 'gekoekeroe'!

Zie zoo, vurloðpig is dee stulle.

Waar was ik ôk alweer êbleven.

O ja, je wullen Kareltjen mienemen naer darp too! Wat zoo'n klain apeteersien daer nou an mot hemmen Jannetjen, leg mijn dat nou we ries uit!

De stakkerd loðpt voort te zieltogen op 't feest, want weêl zal naer dum omkijken, hi?

Gien hongd, want iedereên is druk an z'n aigen en dan d'r bij kan dat kijnd hier gien mins verstaen. Wat ik je brom!

Dat kijnd veûlt z'n aigen voort doðd ongelukkig.

An de aare kangd oðme Lammert is ter ôk nog en dee zal zoo'n klain joðntjen niyt an z'n lot overlaeten, daer kenne we hum vuuste goðd vur.

Dus Janne...neem mar mie! Kom je over de hongd dan kom je over de start.

Nou zal ik eerst de lamp effen ansteken want 't begint al te schiemeren en m'n oðgen binnen niyt zoð scharp meer. Aare maand hij je alweer de kortste dag. Wat gaet alles toch vlug nij!

Oðme vreug nêten of je wel wisten dat dat trouwen op Zondag d'r een bietjen uitgaet en dat je dan mot je ongertrouw de bruiloft motten houwen.

Zoð is ter nog wat raars in de moðde êkommen. Ze gaen teugeswoordig genarmd naer ut gemeentehuis too.

En hoewel iedereên d'r overloðpt te kongkelefoezen gaet 't toch wel mooi deur, dat hem ik wêl ontdekt.

Je motten zelf mar zien wat je d'r mie doðn.

Nou nenne, Oôme het een bietjen loôpen pielen over 't erf en komt nou weer naer binnen too en ik bin nèt mooi op tijd klaer mot de brief. En vur dattie d'r weer wat op het an te merken doo ik gauw een bietjen spuigels an de envelop. Brief ter in en...dicht is kobus. Aarst blijf ik an't verangeren. Dus maid, we horen nog wel van je of ut deur gaet. Doô alle minsen in Ermelo de complementen van ons. Vergeet Freek nijt! Vur jouw de groeten van Oôme Lammert en as van ous een poes van

Meutjen Aartjen.

Ps. Nou hem ik eên wens en dat is dat ik nijt verkouwen wur.
Gisteren nawud het Oôme zoô mot de krant zitten waeien dat ik ter koud van wier.
Tot overmaat van ramp loôp ik vandaag de heële dag te kniezen en te knuchelen. As dat mar goôd ofloôpt .
dag hoor!

Eigen spelling van de auteur.

Hieronder een gedicht gemaakt door Gijs Vos, vroeger van het Grenspad 56 in Huizen. Hij publiceerte regelmatig gedichten in de Huizer Courant.

BOOMPLANTDAG

Gijs Vos, 24 november 1949

Huizen's jeugd plant nieuwe bomen,
Aan de Blaricummerstraat.
Waar een pracht weg is gekomen,
Waarmee allen zijn gebaat.

Oh, wat hebben wij gefoeterd,
Op de oude slechte weg.
Maar, heel veel is er afgeploeterd,
De weg is af, dat mag gezeg.

Oude iepen, die daar stonden,
Werden allen neergeveld.
Van de burgers kocht men gronden,
Stenen werden er besteld.

Ja, weer nieuwe jonge bomen,
Moesten worden aangeplant.
Daarvoor is de jeugd gekomen,
Met de spade in de hand.

Zij mag helpen bomen planten,
Voor versiering langs de straat.
Prachtig werk voor jonge klanten,
Jeugd, dit is een goede daad.

Meisjes, jongens, plant die bomen,
Wees er trots op t' allen tijd,
Zorg dat niets er aan zal komen,
Men in jullie bomen snijdt.

Tegelijkertijd ging bij het planten van elke boom een fles met daarin naam, adres, etc. van degene die de boom plantte. Om dat alles voor het nageslacht goed leesbaar te houden moest de fles goed worden dichtgelakt.